4. SINIF TÜRKÇE DERSİ • OKUMA VE ANLAMA ÇALIŞMA KILAVUZU

# Öznel ve Nesnel Yargılar

Cümlelerdeki kanıtlanabilir gerçekler ile kişisel duygu ve düşünceleri ayırt etme rehberi

**Adı Soyadı:** ..... **Sınıf / No:** ..... **Tarih:** .... / .... / 20....

## 1. Konu Özeti: Gerçekler mi, Düşünceler mi?

Günlük hayatımızda kurduğumuz cümlelerin bazıları herkes için aynı olan gerçekleri anlatırken, bazıları ise yalnızca bizim kendi beğenilerimizi ve düşüncelerimizi yansıtır. Anlam özelliklerine göre yargıları iki grupta inceleriz:

### A. Nesnel Yargılar (Kanıtlanabilir Gerçekler)

Söyleyen kişinin duygularını ve yorumunu içermeyen, doğruluğu ya da yanlışlığı araştırılarak, ölçülerek veya sayılarak kanıtlanabilen yargılardır. Nesnel yargılar kişiden kişiye değişmez, herkes için aynıdır.

- **Türkiye'nin başkenti Ankara'dır.** (Haritadan ve kaynaklardan doğruluğu kanıtlanabilir.)
- **Bir yılda dört mevsim vardır.** (Herkes için geçerli olan bilimsel bir gerçektir.)
- **Okuduğum hikâye kitabı 120 sayfadan oluşuyor.** (Sayfaları tek tek sayarak ispatlayabiliriz.)
- **Su, deniz seviyesinde 100 derecede kaynar.** (Deney yaparak ölçebileceğimiz bir durumdur.)

### B. Öznel Yargılar (Kişisel Duygu ve Düşünceler)

Söyleyen kişinin kendi beğenilerini, duygularını, zevklerini veya yorumlarını içeren yargılardır. Kişiden kişiye değiştiği için doğruluğu ya da yanlışlığı kanıtlanamaz. *"Bence, bana göre, en güzel, harika, sıkıcı, lezzetli, muhteşem"* gibi ifadeler cümleye öznellik katar.

- **En güzel mevsim ilkbahardır.** (Başka bir kişiye göre en güzel mevsim kış olabilir.)
- **Çilekli dondurma çok lezzetlidir.** (Damak tadı kişiden kişiye değişir, ispatlanamaz.)
- **Mavi renk insana huzur verir.** (Başka bir kişiye sarı veya yeşil renk huzur verebilir.)
- **İzlediğimiz son çizgi film oldukça sıkıcıydı.** (Kişisel bir değerlendirmedir.)

> **Cümle Dedektifinin Altın Kuralı:** Bir cümleyi okuduğunda kendine şu iki soruyu sor:
> • **"Herkese göre aynı mı?"** → Cevabın *Evet* ise cümle **NESNEL**dir.
> • **"Sana göre mi, bana göre mi?"** → Cevabın *Evet* ise cümle **ÖZNEL**dir.

## 2. Karşılaştırma Tablosu

| Özellik | Nesnel Cümleler | Öznel Cümleler |
|---|---|---|
| **Temel Soru** | "Herkese göre aynı mı?" | "Sana göre mi, bana göre mi?" |
| **Kanıtlanabilirlik** | Ölçülerek, sayılarak veya araştırılarak kanıtlanabilir. | Kişisel görüş içerdiği için kanıtlanamaz. |
| **Anahtar İpuçları** | Sayılar, tarihler, renkler, ölçüler, tarihi ve bilimsel gerçekler. | Bence, en güzel, harika, sıkıcı, sevimli, lezzetli, muhteşem. |
| **Aynı Konuda Örnek** | Karpuz, dışı yeşil içi kırmızı bir yaz meyvesidir. | Yazın yenebilecek en ferahlatıcı meyve karpuzdur. |

## 3. Etkinlik 1: İşaretle Bakalım (Öznel mi, Nesnel mi?)

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyun. Cümle kanıtlanabilir bir gerçek bildiriyorsa **Nesnel**, kişisel bir görüş bildiriyorsa **Öznel** sütununa çarpı (**X**) işareti koyun.

| No | Cümleler | Nesnel | Öznel |
|---|---|---|---|
| 1 | Alfabemizde toplam 29 harf bulunmaktadır. | | |
| 2 | Sokaktaki sarı kedi çok sevimli görünüyordu. | | |
| 3 | Mustafa Kemal Atatürk 1881 yılında Selanik'te doğdu. | | |
| 4 | Kış tatili yaz tatilinden daha eğlenceli geçiyor. | | |
| 5 | Bugün hava sıcaklığı termometrede 24 derece ölçüldü. | | |
| 6 | Türkçe dersinde hikâye okumak dünyanın en keyifli işidir. | | |
| 7 | Bir hafta yedi günden oluşur. | | |
| 8 | Annemin yaptığı mercimek çorbası çok lezzetli olmuş. | | |

## 4. Etkinlik 2: Cümle Dönüştürme Atölyesi

Aşağıda verilen nesnel cümlelere kendi duygu ve düşüncelerinizi ekleyerek onları **öznel cümlelere** dönüştürün.

**1. Nesnel Cümle:** Okulumuzun bahçesinde on tane çam ağacı var.
**Öznel Dönüşüm:**

**2. Nesnel Cümle:** Dün akşam televizyonda doğa belgeseli izledim.
**Öznel Dönüşüm:**

---

**3. Nesnel Cümle:** Sınıfımızın duvarları açık sarı renge boyandı.
**Öznel Dönüşüm:**

---

## 5. Etkinlik 3: Kendi Cümlelerini Oluştur

Belirlenen konularla ilgili birer adet **nesnel** ve **öznel** cümle yazın.

| Konu | Nesnel Cümlem (Kanıtlanabilir) | Öznel Cümlem (Kişisel Görüş) |
|---|---|---|
| **Kitap** | | |
| **Spor** | | |
| **Mevsimler** | | |

**Etkinlik 1 Cevap Anahtarı:** 1: Nesnel • 2: Öznel • 3: Nesnel • 4: Öznel • 5: Nesnel • 6: Öznel • 7: Nesnel • 8: Öznel